

جدایی‌گزینی شهری و فرم شهری

نویسنده:

ان لجبی

ترجم:

سید احمد حسینی‌نیا

سازمان انتشارات واحد مازندران

۱۳۹۸

سرشناسه	: لجبی، آن
عنوان و نام پدیدآور	: Legeby, Ann
مشخصات نشر	: جدایی‌گزینی شهری و فرم شهری/تالیف آن لجبی؛ ترجمه سیداحمد حسینی‌نیا.
مشخصات ظاهری	: ساری: جهاد دانشگاهی، سازمان انتشارات، واحد مازندران، ۱۳۹۸.
شابک	: ۲۵۴ ص: مصور، جدول، نمودار.
وضعیت فهرست‌نویسی	: ۹۷۸-۶۰۰-۸۹۲۱-۷۹-۰
یادداشت	: فیبا
موضوع	: Urban segregation and urban form... عنوان اصلی:
موضوع	: شهرسازی -- جنبه‌های اجتماعی
موضوع	: City planning -- Social aspects
موضوع	: تفکیک نژادی، قومی و غیره
موضوع	: Segregation
موضوع	: جامعه‌شناسی شهری
موضوع	: Sociology, Urban
موضوع	: فضاهای عمومی -- جنبه‌های اجتماعی
موضوع	: Public spaces -- Social aspects
شناسه افزوده	: حسینی‌نیا، سیداحمد، ۱۳۵۷ - مترجم
شناسه افزوده	: جهاد دانشگاهی سازمان انتشارات. واحد مازندران
شناسه افزوده	: Press Organization Jahade Daneshgahi. Mazandaran Branch
رده‌بندی کنگره	: HT۱۶۶
رده‌بندی دیویی	: ۱۲۱۶/۳۰۷
شماره کتاب‌شناسی ملی	: ۵۸۹۶۱۴۰

جدایی‌گزینی شهری و فرم شهری

مؤلف:	 آن لجبی
مترجم:	 سید احمد حسینی‌نیا
ناشر:	 انتشارات جهاد دانشگاهی واحد مازندران
صفحه‌آرا:	 حسینی‌نیا، سیداحمد
طراح جلد:	 سعیدی ستونه
نوبت چاپ:	 اول - ۱۳۹۸
شمارگان:	 ۱۰۰۰ نسخه
قیمت:	 ۴۵۰۰۰۰ ریال
شابک:	 ۹۷۸-۶۰۰-۸۹۲۱-۷۹-۰

حق چاپ و نشر محفوظ است

ساری - خیابان امیر مازندرانی - خیابان وصال - جهاد دانشگاهی مازندران صندوق پستی: ۴۸۱۷۵ - ۱۶۴۷

فهرست مطالب

۱۱	مقدمه
۱۳	پیش درآمد
۱۷	تشکر و قدردانی
۲۳	فصل اول: معرفی
۲۵	۱-۱. افزایش جدایی‌گزینی شهری
۲۷	۱-۲. جاه و فضا
۲۸	۱-۳. چشم‌انداز طراحی شهری
۳۱	۱-۴. سوالات تمرین
۳۳	۱-۵. محدودیت‌ها
۳۴	۱-۶. ساختار کتاب
۳۷	فصل دوم: جدایی‌گزینی شهری
۳۹	۲-۱-۱. مفهوم جدایی‌گزینی
۴۱	۲-۱-۲. وضعیت سوئد
۴۳	۲-۱-۳. آیا جدایی یک مشکل است؟
۴۵	۲-۲. سیاستهای ضد جدایی‌گزینی
۴۵	۲-۲-۱. برنامه‌های منطقه‌ای در سوئد
۴۷	۲-۲-۲. دستاورد (کلانشهر) متروپولیتن ۱۹۹۹
۵۰	۲-۲-۳. سیاست توسعه شهری در ۲۰۰۸
۵۱	۲-۳. دیدگاه جدایی‌گزینی
۵۱	۲-۳-۱. جدا سازی مسکونی
۵۴	۲-۳-۲. جدایی به روش فعل و انفعال
۵۵	۲-۳-۳. نظرات در مورد دیدگاه‌ها
۵۶	۲-۴. گسترش شهری
۵۶	۲-۴-۱. معماری و سیاست

۵۷	۲-۴-۲. احتیاج برای کنترل بیشتر
۵۸	۲-۴-۳. یک شهر پراکنده تر
۵۹	۲-۴-۴. ایده‌های شهری پر نفوذ
۶۱	۲-۴-۵. تأثیر مدرنیستی
۶۲	۲-۴-۶. دولت رفاه سوئد
۶۳	۲-۴-۷. واحد محله
۶۶	۲-۴-۸. طرح های شهری با رابط های گسیخته
۶۹	۲-۴-۹. جدایی عمدی
۷۲	۲-۴-۱۰. تغییرات مورفولوژیکی و مفروضات اجتماعی
۷۵	فصل سوم: جامعه و فضا
۷۷	۳-۱. شهر: جایی برای زندگی اجتماعی
۷۷	۳-۱-۱. سیمل و ویب
۷۹	۳-۱-۲. جیکوبز و هابرماس
۸۱	۳-۲. شهرها و نظریه های اجتماعی
۸۱	۳-۲-۱. نظریه های اجتماعی و نظریه های فضایی
۸۳	۳-۲-۲. معماری و زندگی اجتماعی
۸۷	۳-۲-۳. جدایی گزینی ایجاد شده مقارن با طرح (جانمایی)
۸۹	۳-۳. زندگی شهری
۸۹	۳-۳-۱. چرا زندگی شهری را تأیید (تصدیق) می کنید؟
۹۱	۳-۳-۲. طبقه بندی زندگی اجتماعی
۹۴	۳-۳-۳. زندگی شهری به عنوان یک محصول جانبی (فرعی)
۹۶	۳-۳-۴. شهرگریزی و اختلال (آشفته‌گی) اجتماعی
۹۹	۳-۳-۵. تعامل انسانی همه چیز نیست
۱۰۳	فصل چهارم: نقش شکل شهری
۱۰۵	۴-۱. دانش مربوط به درک
۱۰۵	۴-۱-۱. رویکردهای تفکیک شهری
۱۰۵	۴-۱-۲. فضای شهری در سنت (رسم/عقیده) جغرافیایی

۱۰۹	۴-۱-۳. فضای شهری در سنت مورفولوژیکی
۱۱۰	۴-۱-۴. فضای شهری در سنت ترکیب فضا
۱۱۳	۴-۲. توضیحات
۱۱۴	۴-۲-۱. توضیحات در تفکیک مسکونی
۱۱۶	۴-۲-۲. توضیحاتی در باب تفکیک متقابل
۱۱۸	۴-۲-۳. نظرات در مورد توضیحات و توصیفات
۱۱۹	۴-۳. در تفکیک اجتماعی چه چیز مرتبط با فضاست؟
۱۱۹	۴-۳-۱. سه مانده نوشیدنی جین و تونیک است
۱۲۰	۴-۳-۲. سه گانه مفهومی لوفور
۱۲۲	۴-۴. از موقعیت فضایی به روابط فضایی
۱۲۲	۴-۴-۱. یک چرخش: متمرکز
۱۲۴	۴-۴-۲. توزیع فضا - توزیع از طریق فضا
۱۲۵	۴-۴-۳. مقرون به صرفگی فضایی
۱۲۶	۴-۴-۴. تغییر تمرکز مرتبط با سوالات حق
۱۲۷	۴-۵. چگونگی تجزیه و تحلیل تفکیک فضایی
۱۲۷	۴-۵-۱. فضای عمومی تفکیک شده
۱۲۹	۴-۵-۲. پیکربندی
۱۳۰	۴-۵-۳. عملی کردن سوالات به طور متمرکز
۱۳۵	فصل پنجم: مورد مطالعاتی سوتلیا
۱۳۷	۵-۱. ساختار مطالعه تجربی
۱۳۷	۵-۱-۱. مقدمه
۱۳۸	۵-۱-۲. ساختار
۱۳۹	۵-۲. زمینه و داده‌ها
۱۳۹	۵-۲-۱. انتخاب منطقه
۱۴۰	۵-۲-۲. مدل فضایی
۱۴۱	۵-۲-۳. داده‌های آماری
۱۴۳	۵-۲-۴. نقشه‌ها

۱۴۳	۵-۲-۵. ابزارهای کامپیوتری
۱۴۵	۵-۳. درباره سودرتالیه
۱۴۵	۵-۳-۱. توسعه شهری در سودرتالیه
۱۴۸	۵-۳-۲. اسناد رسمی شهرداری
۱۵۱	۵-۳-۳. بازتاب: اسناد شهرداری
۱۵۳	فصل ششم: نتایج تجربی
۱۵۵	۶-۱. تجزیه و تحلیل ادغام
۱۵۵	۶-۱-۱. جدایی فضایی در سودرتالیه
۱۵۶	۶-۱-۲. ادغام در سطح جامع
۱۶۱	۶-۱-۳. ادغام در سطح محلی
۱۶۳	۶-۱-۴. همپوشانی الگوهای ادغام
۱۶۳	۶-۱-۵. هسته های ادغام
۱۶۷	۶-۱-۶. مرکزیت محله ها، برنامه ریزی شده
۱۷۰	۶-۱-۷. رابط ادغام - هم افزایی
۱۷۴	۶-۱-۸. فاصله فضایی
۱۷۶	۶-۱-۹. از طریق حرکت: پیوندهای مهم
۱۸۲	۶-۱-۱۰. دسترسی به ساختمان ها
۱۸۵	۶-۱-۱۱. بازتاب: همپوشانی فضایی و تفکیک
۱۸۶	۶-۲. تجزیه و تحلیل دسترس پذیری
۱۸۶	۶-۲-۱. فرم شهری و دسترسی
۱۸۹	۶-۲-۲. ساکنان قابل دسترس
۱۹۴	۶-۲-۳. جمعیت شاغل در دسترس
۱۹۹	۶-۲-۴. دسترسی به امکانات خاص
۲۰۵	۶-۲-۵. دسترسی به یک جمعیت متنوع
۲۱۴	۶-۲-۶. بازتاب ها: قابلیت دسترسی
۲۱۶	۶-۳. حضور در فضای عمومی
۲۱۶	۶-۳-۱. تنظیم مطالعه

۶-۳-۲	جریان پیاده رو مشاهده شده	۲۱۷
۶-۳-۳	جریان پیاده رو توسط خط محوری یا دروازه	۲۱۸
۶-۳-۴	همبستگی: جریان و پیکربندی	۲۱۹
۶-۳-۵	همبستگی: جریان‌های حرکتی و جمعیت قابل دسترس	۲۲۲
۶-۳-۶	خلاصه‌ای از مشاهدات در محله‌ها	۲۲۳
۶-۳-۷	بازتاب‌ها: مشاهدات	۲۲۷
۲۲۹	فصل هفتم: بحث و نتایج	
۷-۱	راه‌های ضعیف برای مسائل مربوط به طراحی شهری	۲۳۲
۷-۲	تمرکز بر فضای عمومی به عنوان راه پیش رو	۲۳۴
۷-۳	رویکرد دید در مورد جدایی‌گزینی شهری	۲۳۵
۷-۴	جدایی‌گزینی در فضای عمومی	۲۳۶
۷-۵	قابلیت دسترسی از طریق فضای عمومی	۲۳۹
۲۴۷	منابع	

مقدمه

سیاستهای رقابت‌پذیری شهری در بازارهای جهانی، در تقسیم کردن بیشتر ساختار فضایی شهری، کالبد اجتماعی شهر و وابستگی‌های متقابل اقتصادی در منطقه شهری، تأثیر غیر قابل انکاری داشته‌اند. بطوری‌که علاوه بر بی‌توجهی به شرایط اقتصادی، سیاسی، اجتماعی، محیطی و نهادی، که موجب جدایی‌گزینی‌های فضایی و اجتماعی- فرهنگی و رشد فزاینده مصرف و اجتناب‌ناپذیری سقوط ساختارها و دشواری مدیریت این شهرها می‌شود، سیاست‌ها مبتنی بر رهیافت‌های سنتی توسعه نیز از ارائه راهکارهای مناسب توسعه محلی و رفاه نابرابری‌های فضایی نسبتاً ناتوان بوده‌اند.

جدایی‌گزینی شهری به‌عنوان شکلی سازمان یافته از فاصله اجتماعی که خود را در جدایی فیزیکی نشان می‌دهد، از مهم‌ترین موانع توسعه است. به طوری که تقسیم ساکنین شهرها از نظر درآمد، مذهب، نژاد، پایگاه اجتماعی - اقتصادی به دسته‌ها و گروه‌های گوناگون و آثار فضایی آن مانند مرکز فقر در محله‌ها، حاشیه‌نشینی، محلات قومی و مذهبی، زاغه‌نشینی، گتونشینی و ... ماجر به بروز شکاف‌هایی در امکانات اجتماعی، ایجاد آسیب‌های اجتماعی، جرم و جنایت، کاهش کنش متقابل افراد با یکدیگر، کاهش نظارت اجتماعی در محلات و ... شده و شهروندان را از مشارکت اجتماعی دور نگه می‌دارد و بدین ترتیب، توسعه پایدار شهری را با چالشی اساسی مواجه می‌سازد.

با توجه به رابطه مستقیم تفکیک فیزیکی بین افراد یا فعالیت‌ها با چگونگی شکل‌گیری فرم شهرها و همچنین اهمیت شکل گرفتن فضاهای عمومی شهری و تأثیر مستقیم آن بر زندگی روزمره مردم، کتاب حاضر، در قالب بحث فصل به بررسی رابطه جدایی‌گزینی با فرم شهری و تأثیر جدایی‌گزینی فضاهای عمومی بر جنبه‌های زندگی به عنوان دسترسی به دیگر افراد و رفاه، جریان‌های حرکتی، دسترسی همه جانبه به فضای عمومی و الگوهای حرکتی، می‌پردازد و با رویکردی مورفولوژیک و مبتنی بر نظریه‌های پیکربندی، روابط فضایی فضاهای عمومی درون شهری را تحلیل می‌نماید.

از دیدگاه مولف کتاب (خانم پروفسور "ان لجبی"، استاد دانشکده معماری و شهرسازی دانشگاه سلطنتی فناوری کی تی اچ در شهر استکهلم سوئد)، مردم، ساختمان‌ها و محلات از طریق فضاهای عمومی به یکدیگر مرتبط می‌شوند. برای مثال، دسترسی مردم به، جریان-

های حرکتی، حضور در فضای عمومی و نیز دسترسی به مراکز عملکردی مهم شهری، مشخص می‌کند که شکل شهری تأثیر مستقیم بر زندگی روزمره مردم دارد. به این معنی که از طریق سیاست‌های برنامه‌ریزی شهری و طراحی شهری می‌توان مشکل جدایی‌گزینی اجتماعی را بررسی و حل نمود.

امید است مطالعه‌ی کتاب حاضر، بینشی عمیق در خصوص تصمیم‌سازی و تصمیم‌گیری برای شهرسازان، معماران، برنامه‌ریزان شهری، مدیران و مسئولان شهری در زمینه نقش طراحی شهری در شکل‌گیری فرم شهری و از این طریق، کاهش جدایی‌گزینی شهری و پیامدهای نامطلوب آن و همچنین تدوین چارچوب‌های مناسب برای شکل‌دهی فرم شهری در این زمینه فراهم سازد.

سیداحمد حسینی‌نیا

پاییز ۱۳۹۸